

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VIII. Idem probatur exemplis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

tus vendat, Ecclesias diripiat, &c. Ergo poterit pastor Ecclesiarum eum recludere, vel redigere in ordinem ouium.

TERTIUM argumentum est, potest pastor, ac debet omnes oves ita pascere, ut eis conveniat: Ergo potest ac debet Pontifex omnibus Christianis ea iubere, atque ad ea cogere, ad quæ quilibet eorum, secundum statum suum, tenetur, id est, singulos cogere, ut eo modo Deo seruiant, quo secundum statum suum debent: debent autem Reges Deo seruire defendendo Ecclesiam, puniendoque hæreticos & schismaticos, ut Augustinus docet in epist. 50. ad Bonifacium, Leo ep. 75. ad Leonem Augustum, & Gregorius lib. 2. epist. 61. ad Mauritium: Ergo potest, ac debet Regibus iubere, ut hoc faciant, & nisi fecerint, etiam cogere per excommunicationem, aliasque commodas rationes. Vide plura apud Nicolaum Sanderum lib. 2. cap. 4. de visibili Monarchia, ubi etiam multa ex iis, quæ diximus, inuenies.

CAPVT VIII.

Idem probatur exemplis.

NUNC ad exempla veniamus. **PRIMUM** est 2. Paralyp. 26. ubi legimus, Oziam Regem, cum Sacerdotum officium usurparet, à Pontifice fuisse de templo eiectum, & cum propter idem peccatum lepra à Deo percussus fuisset, coactum etiam fuisse ex vrbe discedere, & regnum filio renunciare. Quod enim non sponte sua, sed ex sententia Sacerdotis vrbe, & regni administratione priuatus fuerit, patet, nam legimus Leuitici 13. *Quicunque, inquit Lex, maculatus fuerit lepra, & separatus est ad arbitrium Sacerdotis, solus habitabit extra castra.* Cum ergo hæc fuerit lex in Israël, & simul legamus 2. Paralyp. 26. Regem habitasse extra urbem in domo solitaria, & filium eius in vrbe iudicasse populum terræ, cogimur dicere, fuisse eum ad arbitrium Sacerdotis separatum, & consequenter regnandi auctoritate priuatum. Si ergo propter lepram corporalem poterat Sacerdos olim Regem iudicare, & regno priuare, quare id non poterit modò propter lepram spiritualem, id est, propter hæresim, quæ per lepram figurabatur, ut Augustinus docet

cet in quæstionibus Euangel. lib. 2. quæst. 40. præferunt enim
1. Corinth. 10. Paulus dicat, contigisse Iudæis omnia in he-
ra?

SECUNDUM est 2. Paralip. 23. vbi cum Athalia tyrannice
occupasset regnum, & foueret cultum Baal, Ioiada sacerdos
vocaui centuriones & milites, & iussit eis, vt Athalam
ficerent, quod & fecerunt: & pro ea Ioas Regem creauit. quod
enim Pontifex non suaserit, sed iusserit, patet ex illis verbis
4. Reg. 11. *Et fecerunt centuriones iuxta omnia, quæ præcep-
erat eis Ioiada Sacerdos.* Item ex illis 2. Paralip. 23. *Egressa
Ioiada Pontifex ad centuriones & principes exercitus,
dixit eis; Educite eam (Athalam Reginam) extra septem-
pli, & interficiatur foris gladio.* Quod autem causa huius
depositionis & occisionis Athalæ non solum tyrannus
fuerit, sed etiam quod foueret cultum Baal, patet ex illis ver-
bis, quæ ponuntur immediatè post eius occisionem: *Itaque,
inquit Scriptura, ingressus est omnis populus domum Ba-
al, & destruxerunt eam, & altaria, & simulacra illius con-
frugerunt: Mathan quoque Sacerdotem Baal interfecerunt
ante aras.*

TERTIUM exemplum est B. AMBROSII, qui cum Epi-
scopus esset Mediolanensis, & proinde pastor & pater spiri-
tualis Theodosij Imperatoris, qui Mediolani sedem suam or-
dinariè tenebat, primùm excommunicauit eum propter ca-
dem, quàm Thessalonica à militibus fieri imperauerat: de-
inde præcepit ei, vt legem ferret, ne sententiæ latæ de eade, vt
bonorum publicatione, ratæ essent, nisi post triginta dies
sententiæ pronuntiatione, vt nimirum, si quid per iracundiam
præcipitanter dictasset, intra tot dierum spatium reuocari
posset. Scribit hoc Theodoretus lib. hist. 5. cap. 17. At qui non
potuit Ambrosius excommunicare Theodosium propter
eandem illam, nisi prius causam illam cognouisset, & iudi-
casset, licet criminalis esset, & ad forum externum pertine-
ret: non potuit autem cognoscere, & iudicare eiusmodi cau-
sam: nisi etiam in foro externo legitimus iudex Theodosij fu-
isset.

Præterea, cogere Imperatorem ad legem politicam feren-
dam, & præscribere ei formam legis, nonne manifestè ostendit,
posse Episcopum interdum temporali potestate uti, etiam

in eos, qui potestatem super alios acceperunt? et si Episcopus quilibet id potest, quanto magis Princeps Episcoporum?

QUARTVM est GREGORII I. in priuilegio, quod concessit monasterio S. Medardi, & habetur in fine epistolarum: *Si quis, inquit, Regum, Antistitum, Iudicum, vel quarumcunq; secularium personarum, huius Apostolica auctoritatis, & nostrae praeceptionis decreta violauerit, cuiuscunq; dignitatis, vel sublimitatis sit, honore suo priuetur.*

QUINTVM est GREGORII III. qui Leoni Imperatori Iconomacho à se excommunicato prohibuit vectigalia solui ab Italis, & proinde multauit eum parte imperij. Fatentur id Magdeburgenses Centur. 8. cap. 10. in vita Gregorij II. sed reprehendunt, Gregoriumq; proditorem suae ipsius patriae fuisse dicunt. At nullum proferunt scriptorem, qui factum hoc Gregorij vituperet, cum nos è contrario habeamus multos, qui laudauerunt vt sanctum, & legitimum, nimirum, Cedrenum, Zonaram, in vita Leonis Isauri, & omnes alios historicos, qui res gestas horum temporum conscripserunt.

SEXTVM est ZACHARIAE, qui rogatus à Primoribus Francorum, Childericum deposuit, & in eius locum Pipinum Caroli Magni patrem, Regem creari iussit. Cuius causa fuit, quia propter socordiam Childerici, & religioni, & regno in Gallia extrema ruina imminere videbatur, vt patet ex Cedreno in vita Leonis, Isauri, Paulo diacono lib. 6. cap. 5. de gestis Longobardorum, & S. Bonifacio Episcopo Moguntino in epistola ad Zachariam.

Hoc etiam factum haeretici agnoscunt, & reprehendunt, vt Magdeburgenses Cent. 8. cap. 10. vbi dicunt, Zachariam Papam quasi diuinam auctoritatem sibi proteruè assumpsisse. At nec huius facti vllum inuenire potuerunt in antiquis scriptoribus reprehensorem: nos autem plurimos habemus approbatores, nimirum Adonem, Sigebertum, Reginonem in Chronicis; sed de hac re diximus plura contra Caluinum in secundo libro, cap. 17.

SEPTIMVM exemplum est LEONIS III. qui imperium ¹⁰⁰³ transfudit à Græcis ad Germanos, propterea quod Græci nullum auxilium laborari Ecclesiae Occidentali adferre possent. Ex quo factum est, vt licet imperatoria dignitas absolute considerata non sit à Pontifice, sed à Deo mediante iure Gentium,

vt supra ostendimus ex Gelasio, Nicolao, & Innocentio III. tamen Imperatores, qui fuerunt à tempore Caroli Magni, Pontifici debeant suum imperium.

Quòd enim hæc potestas sit nunc apud Germanos, abbatifrice est: & licet absolutè non esset necessarium, vt Pape confirmaret Imperatorem, nec vt Imperator Pontifici iuramentum fidelitatis præstaret: tamen à tempore translati imperij in Germanos, vtrumque requiritur, vt patet ex Innocentio III. cap. Venerabilem, extra de electione, & ex Clementina vnica, de iureiurando. neque iniuste hoc requiritur. Quisnam potuit imperium Germanis conferre, propter Ecclesiasticam, potuit etiam certas condiciones adiungere, propter eandem causam, ne videlicet contingeret hæreticum, vel schismaticum creari.

Ad hoc exemplum dupliciter respondent aduersarij, nam alij negant rectè factum, vt Pontifex imperium à Græcis transferret in Germanos, & in hoc numero sunt Magdeburgenses, qui Cent. 8. cap. 10. col. 751. sic aiunt: *Est hæc translatio imperij ex miraculis Antichristi.* Theodorus quoque Bibliander tabula 10. suæ Chronologiæ dicit, Leonem III. vti patet auctoritate, imperium à Græcis ad Germanos transfuisse. Alij verò asserunt, factum quidem iure, sed auctorem translationis non Pontificem, sed populum fuisse Romanum. Ita Marsilius de Padua, referente Pighio lib. 5. hierarch. Ecclesiasticæ, cap. 14.

Ad PRIMOS respondeo, hanc translationem ritè & legitime factam fuisse, apertè cõstare. PRIMO, ex consensu totius orbis Christiani: semper enim omnes Christiani pro veris Imperatoribus habuerunt Carolum Magnum, eiusque successores: nec fuit vnquam vllus Rex Christianus, qui Imperatorem præcedere voluerit, tametsi eum alioqui potentia, & regni antiquitate anteciret. Primi sunt Lutherani, qui sicut populum fide & religione spoliauerunt, ita quoque Imperatorem suum de sede sua derubare moliuntur. SECUNDO, ex felici euentu huius translationis. Vt enim Deus ostenderet iure factum fuisse, multis victoriis Carolū ornauit, regnumque eius florentissimum, & Ecclesiæ vtilissimum esse fecit. TERTIO, ex confessione Imperatorum Græcorum, qui non semel confessi sunt, Romanum Pontificem iure potuisse facere, quod fecit.

fecit. Nam in primis cum audisset Irene Imperatrix, Carolum à Leone appellatum Imperatorem, non solum non reclamavit, sed etiam Carolo nubere voluit, & fecisset, nisi perfidi quidam Eunuchi impediissent, ut scribunt Zonaras, & Cedrenus in vita eiusdem Irenæ.

Deinde, mortua Irena, Nicephorus Imperator, qui ei successerat, Legatos ad Carolum, tanquam Imperatorem, misit, ut scribit Ado in Chronico anni DCCC. III. & paulò post defuncto Nicephoro, Michaël ei succedens, similiter Legatos ad Carolum misit, qui eum Imperatorem palàm salutaverunt, ut scribit idem Ado in Chronico anni DCCC. X. Nec solum Græci, sed etiam Persæ Legatos & munera ad Imperatorem Carolum recens creatum miserunt, ut scribunt Rhegino li. 2. & Otho Frisingensis lib. 5. cap. 31. rursus (ut scribit Blondus lib. 5. decadis 2. & Platina in vita Alexandri III.) Imperator Græcorum Emmanuel, cum audisset Pontificem Alexandrum III. ab Imperatore Friderico in extremas redactum angustias, eidem Pontifici obtulit auxilium, & pecuniarum ingentem vim, si vellet imperium Occidentis, Constantinopolitanis Imperatoribus reddere: respondit autè Pontifex, nolle se ea coniungere, quæ maiores sui de industria, & optima ratione diuisissent. Vbi NOTANDUM est, Emmanuelem non voluisse aliud à Pontifice, quàm titulum imperij. Satis enim sciebat, possessionem ipsam à Pontifice dari non potuisse, sed fuisse armis acquirendam: non autem solum titulum tanto pretio emere voluisset, si eum inanem, vel etiam falsum, & illegitimum esse credidisset.

AD ALIOS, qui dicunt, auctorem translationis non Pontificem, sed populum Romanum fuisse, facile est respondere; nam in primis populus Romanus nunquam ferè habuit Imperatoris creandi potestatem: sed antiqui Imperatores, vel iure hereditario habuerunt imperium, ut Octavianus, Tyberius, Caius; vel ab exercitu creabantur, ut creatus fuit Claudius, Vespasianus, & alij. Et fuisse hanc ordinariam consuetudinem, ut Imperator ab exercitu crearetur, testatur B. Hieronymus epistola ad Euagrium. Vnde exstat Canon Legimus, dist. 93. Tempore autem CAROLI Magni, nullus fuit exercitus Romanorum, qui eum Imperatorem creare potuerit. Solum enim in Italia erant exercitus Græcorum & Longobardorum,

rum, & ij omnes Carolo in fensu, nec iure hæreditario Carolus imperium habuit, vt patet.

DEINDE, si quam habuerunt Romani in Imperatore eligendo auctoritatem, eam certè amiserunt; quando imperij sedes Constantinopolim translata fuit. Nam deinceps per annos circiter D. hoc est, à Constantino Magno, vixit ad Carolum Magnum, nihil vnquam egit Senatus, populusque Romanus circa Imperatorum creationem.

PRAETerea, auctores omnes, qui de hac re scribunt, vt Zonaras, & Cedrenus in vita Irenæ, Paulus Diaconus lib. 27. rerum Romanarum, Ado in Chronico anni D C C C. Albertus Kranzius in Metropoli lib. 1. cap. 14. Otho Frisingensis lib. 5. ca. 31. Marianus Scotus, Hermannus Contractus, Lambertus, Sigebertus, Regino, Palmerius, Blondus, omnesque alij Chronologi, vel Historici, Leonem III. asserunt imperium à Græcis in Francos, seu Germanos transfuisse. Quod idem docet Innocentius III. cap. Venerabilem, de electione. *Ad eos, inquit, ius & potestas huiusmodi ab Apostolica sede peruenit, qua Romanum imperium in persona magnifici Caroli à Græcis transfuit in Germanos.* Et ibidem subiungit, Principes Germaniæ id apertè recognoscere. Ipse enim Carolus Magnus idem non obscure significauit, cum scriptum à se testamentum, quo filios suos hæredes imperij relinquebat, misit ad Leonem Papam, vt subscriptione sua firmaret, vt scribit Ado in Chronico anni D C C C. IV. Denique idem patet ex confessione Emanuelis Græci Imperatoris, vt supra est annotatum.

OCTAVVM exemplum est GREGORII V. qui sanctionem edidit de Imperatore eligendo per septem Germaniæ Principes: quæ vsq; ad hanc diem seruat. Quod ita esse, præter Blondum decade 2. lib. 3. Nauclerum gener. 34. Platnam in vita Gregorij V. aliosq; multos historicos, asserunt etiam Magdeburgenses Cent. 10. ca. 10. col. 546. his verbis: *Gregorius suam patriam insigni aliqua dignitate ornaturus, sanxit, vt penes solos Germanos ius esset eligendi Regem, qui post diademata à Romano Pontifice acceptum Imperator, & Augustus appellaretur. Suntq; electores constituti, Moguntinus, Treuerensis, & Coloniensis Archiepiscopi, Marchio Brandenburgensi, Comes Palatinus Rheni, Saxonia Dux, & Rex Boëmiæ. Verum autem*

autem iure Pontifex id fecerit, non aperiunt. Sed si velint, iure id factum, fateri cogentur Pontificem esse Imperatore & Principibus omnibus superiorem, vt patet: si verò dicant nō iure, sed tyrannicè, iniuriam facient suis patronis, & protectoribus, nimirum Duci Saxonix, Comiti Palatino, & Marchioni Brandeburgensi. Quid enim isti habent maius, quàm electoratum? at non iure habent, si is qui dedit, dare non potuit. Dedisse autem Pontificem, extra controuersiam est.

Est autem hīc annotandum, Onuphrium in lib. de comitiis imperialibus, contra communem historicorum sententiam scripsisse, sanctionem hanc de electione Imperatoris, non Gregorij V. sed Gregorij X. fuisse. Quod etsi ei rei, de qua nunc agimus, non nocet, tamē existimo non esse verum. Nā Innocentius III. qui sedit ante Gregorium X. annis LXX. in illo cap. Venerabilem, de electione, indicat iamdudum ē sede Apostolica concessum certis principibus Germanix ius eligendi Imperatorem; & Henricus Hostiensis, qui etiam ante Gregorij X. tempora floruit, in commentario huius capituli dicit, Innocentium loqui de septem electoribus. Et Pelagius Aluarus, qui vixit paulò post tempora Gregorij X. ita vt ipsius memoria factum sit quidquid Gregorius X. egit, tamē lib. 1. art. 41. de planctu Ecclesix, affirmat à Gregorio V. institutam Imperatoris electionem, quæ nunc in vñ est, & enumerat ibidem septem electores, quos suprā nominauimus.

NONVM exemplum est Gregorij VII. qui Henricum IV. imperatorem deposuit, & alium eligi iussit, quod & factum est, vt ipsi etiam Magdeburgenses fatentur Cent. II. cap. 10 in vira Gregorij VII. rectè autem factum hoc fuisse, & cum approbatione, & plausu omnium bonorum, in libro superiore ostendimus, vbi Pontifices aliquot à calumniis hæreticorum vindicauimus.

DECIMVM exemplum est **INNOCENTII III.** qui Othonem IV. similiter deposuit, vt patet ex Blondo, decade 2. lib. 6.

VNDECIMVM est **INNOCENTII IV.** qui in Concilio generali Lugdunensi, consentientibus vniuersis Patribus, deposuit Fridericū II. & vacauit tunc imperium annis XXVII. vt Matthæus Palmerius in Chronico annotauit. Exstat adhuc tota sententia in Fridericum lata, cap. ad Apostolicæ, de
senten-

sententia & re iudicata, in sexto. Idem etiam Innocentius IV. dedit Regi Lusitanię coadiutorem quendam, qui regnum administraret; quandoquidem regis negligentia & res publica, & religio in Lusitania detrimentum patiebatur. Id habetur cap. Grandi, de supplenda negligentia pralatorum, in sexto.

DVODECIMVM est CLEMENTIS VI. qui Ludovicum VI. imperatorem à Ioanne XXII. & Benedicto XII. excommunicatum deposuit. Cuius historiam vide apud Pighium lib. hierar. Eccles. 5. cap. 14. & 15. & apud Robertum Arboricensem tomo 2. theoremate 7. de utroque gladio.

Argumenta aduersariorum partim soluta sunt in 2. lib. de Pontifice, partim ex dictis nullo negotio solui possunt. Vide Ioannem de Turrecremata lib. 2. summa, cap. vi. & penultimo, & Albertum Pighium lib. 5. cap. 15. qui soluunt argumenta quaedam, sed leuia, ac facilia.

CAPVT IX.

Non pugnare cum verbo Dei, ut vnus homo sit princeps Ecclesiasticus & politicus simul.

VANTVM ad tertiam partem quæstionis, quoniam aduersarij, duo quædam docent de temporali principatu summi Pontificis, quem habet PRIMO, esse possessionem mero latrocinio occupatam; SECVNDO, etiamsi iusto titulo eum haberet, non posse illum iure retinere, quod pugnet cum principatu spirituali. Ita CALVINVS lib. 4. Instit. cap. II. §. 8. & II. Oportet nos probare vtrumque, nimirum posse Pontifici conuenire eiusmodi principatum, & re ipsa iustè habere & possidere, quod habet & possidet.

Igitur quod non repugnet, Pontificem simul esse principem spiritualem, & temporalem alicuius prouinciæ, probatur PRIMO exemplis Sanctorum, qui inueniuntur reges & principes fuisse. Nam in lege naturæ Melchisedech fuit Rex & Pontifex, vt patet ex Gen. 14. & Hebr. 7. immò etiam olim semper primogenitus, Rex & Pontifex erat, vt B. Hieronymus docet in quæstionibus Hebraicis in illud Gen. 49. *Ruben primogenitus meus.* Constat quoq; Noë, Abraham, Isaac, Iacob, pr-